

**mbo
-
hbo**

**Notitie aansluiting
mbo - hbo Haaglanden
2021**

mei 2021

spirit4you.nl

1. Inleiding

Spirit4you is een samenwerkingsverband van vo-, mbo- en hbo-scholen en gemeenten in de regio Haaglanden en heeft als doel de overstap naar vervolgonderwijs en arbeidsmarkt voor jongeren te verbeteren en scholen te ondersteunen.

Spirit4you valt onder de inhoudelijke verantwoordelijkheid van het VO Platform: de bestuurders van de vo-scholen, ROC Mondriaan en De Haagse Hogeschool. Vanuit dit platform is Lucas Onderwijs portefeuillehouder van Spirit4you.

Spirit4you havo-mbo-hbo wordt voornamelijk gesubsidieerd door de gemeente Den Haag. Scholen dragen bij aan producten en activiteiten van Spirit4you door inzet van personeel te leveren.

Spirit4you mbo-hbo richt zich op de verbetering van de doorstroom van mbo-studenten naar het hbo. Naast het organiseren van professionaliseringsbijeenkomsten en het ontwikkelen van lesmateriaal besteedt Spirit4you mbo-hbo ook aandacht aan monitoringsgegevens. Dit initiatief komt voort uit de wens vanuit het onderwijs, meer zicht te krijgen op studentenstromen met betrekking tot doorstroom en uitval van mbo naar hbo.

In deze notitie wordt een aantal thema's geanalyseerd. Uitgangspunt is hierbij de leerling populatie in de regio Haaglanden. Naast kwantitatieve analyses worden in deze notitie ook kwalitatieve aspecten betrokken die met de doorstroom mbo-hbo (landelijk) te maken hebben.

We hebben te maken met complexe thematiek. Vanuit veel verschillende mbo-opleidingen stromen studenten door naar veel verschillende hbo-opleidingen. Ook is er is met regelmaat sprake van persoonlijke problematiek.

Afhankelijk van de opleidingen en de setting kan deze notitie gebruikt worden om in kaart te brengen wat op het mbo kan bijdragen aan een betere voorbereiding voor het hbo en wat op het hbo kan bijdragen aan een betere ontvangst en begeleiding van studenten op het hbo.

Doel van deze notitie is het gesprek op gang te brengen over doorstroom en uitval van mbo naar hbo en te werken aan concrete plannen ter verbetering.

Dit document kan gebruikt worden in gesprekken met o.a. bestuurders, directies, decanen en studieloopbaanbegeleiders betrokken bij de thematiek aansluiting mbo-hbo, als opmaat naar verdere afspraken/acties. Spirit4you kan hierbij -desgewenst op maat- ondersteuning bieden, zoals training m.b.t. de overstap naar het hbo, ondersteuning bieden bij het gebruik van het LOB-cv, het ontwikkelen van digitaal lesmateriaal rond LOB en overstap naar het hbo, ontvangst en begeleiding op het hbo, het verzorgen van professionaliseringsbijeenkomsten en de inzet van workshops hbo-vaardigheden door rolmodellen op het mbo.

Geraadpleegde bronnen voor deze notitie zijn:

- DUO, Ministerie van OCW (open databestanden)
- Vereniging Hogescholen (VH) - Feiten en Cijfers

In deze notitie staan enkele specifieke maatwerktabellen die op verzoek van Spirit4you door de Vereniging Hogescholen zijn gemaakt.

De definities van begrippen in tabellen die zijn samengesteld door de Vereniging Hogescholen zijn als volgt¹:

Voor uitval:

In overzichten met de uitval wordt het aandeel van de studenten gepresenteerd dat na x aantal jaar niet staat ingeschreven in het Nederlands bekostigd hoger onderwijs. Voor een student die in een associate degree of bacheloropleiding instroomt telt in dit verband elke inschrijving in het hoger onderwijs (ook als de student ingeschreven is bij een andere opleiding, andere hogeschool of een universiteit telt hij niet als uitval). Inschrijvingen in het buitenland en/of aan een niet bekostigde instelling worden niet meegeteld.

¹ Bron: https://www.vereniginghogescholen.nl/system/knowledge_base/attachments/files/000/000/171/original/Bron_en_definities_studentenaantallen.pdf?1550069359

Voor studiewissel:

In overzichten met de voortgang wordt de situatie van studenten per instroomcohort na x aantal jaar getoond. Standaard wordt onderscheid gemaakt tussen studenten die zijn afgestudeerd (zie 'studievoortgang' -> rendement), niet staan ingeschreven (zie 'studievoortgang' -> uitval) en studenten die nog student zijn. Bij deze laatste categorie kan daarnaast onderscheid gemaakt worden tussen studenten aan dezelfde studie of studiewisselaars. Studenten die wisselen van instelling, maar dezelfde studie blijven doen zijn geen studiewisselaar.

Voor de regio Haaglanden zijn de volgende gemeenten betrokken:

- Den Haag
- Leidschendam-Voorburg
- Rijswijk
- Delft
- Pijnacker-Nootdorp
- Westland
- Zoetermeer
- Midden-Delfland
- Wassenaar

In januari 2020 verscheen een eerdere notitie over hetzelfde onderwerp. Met deze nieuwe notitie is het mogelijk twee instroomjaren te verwerken als het gaat om de instroom in het hbo: 2019-2020 en 2020-2021. Waar het kan worden meerjarige cijfers gepresenteerd.

De indeling van deze notitie is nagenoeg hetzelfde als van de vorige, wel is er een kleine aanvulling gemaakt in verband met corona.

2. Mbo 4-gediplomeerden van mbo-instellingen met minstens 1 vestiging in het gebied van regio Haaglanden

Allereerst is in beeld gebracht hoeveel mbo-studenten van mbo-instellingen in regio Haaglanden een diploma behaalden in de schooljaren 2018-2019 en 2019-2020. Zie onderstaande tabel.

Tabel 1. Behaald mbo-diploma naar leerweg en sectoren (niveau 4) in schooljaren 2018-2019 en 2019-2020.

Sectoren										
	Economie		Groen		Techniek		Zorg en welzijn		Totaal	Totaal
Mbo-instelling	2018-2019	2019-2020	2018-2019	2019-2020	2018-2019	2019-2020	2018-2019	2019-2020	2018-2019	2019-2020
Lentiz			213	276					213	276
mboRijnland	663	528			534	453	994	946	2191	1927
ROC Mondriaan	902	865	12	1	350	376	854	1008	2118	2250
Wellant-college			339	319					339	319
Totaal	1565	1393	564	596	884	829	1848	1954	4861	4772

Bron: https://duo.nl/open_onderwijsdata/databestanden/mbo/studenten/studenten-mbo10.jsp

NB. Lang niet alle studenten van mbo-instellingen wonen in regio Haaglanden. In bovenstaande tabel zijn niet alleen studenten woonachtig in Haaglanden opgenomen. Bij ROC Mondriaan woont 77% van de studenten wel binnen de regio Haaglanden, bij Lentiz is dit 41%, bij mboRijnland is dit ongeveer een derde deel en bij Wellant 11%. Het is niet bekend of de verdeling naar woonplaats van alle studenten en die van de gediplomeerden exact overeenkomt.

Bij ROC Mondriaan worden de meeste diploma's behaald in de sector Zorg en welzijn (1008 in schooljaar 2019-2020), gevolgd door de sector Economie met 865 gediplomeerden. Bij mboRijnland is ook de Zorg en Welzijnssector de grootste met 946 gediplomeerden en Economie met 528 gediplomeerden. Het is binnen regio Haaglanden niet bekend of mbo-studenten doorstroomden naar een hbo-opleiding in dezelfde sector.

3. Doorstroom vanuit het mbo naar het hbo

Onderstaand wordt een beeld gegeven van de doorstroom van mbo naar hbo.

Van de instroom van de vier hogescholen met minstens 1 vestiging in de regio Haaglanden is bekend met welke vooropleiding studenten in het hbo zijn ingestroomd in het eerste jaar. Deze informatie is ook beschikbaar op vestigingsniveau per hogeschool. In onderstaande tabel staat aangegeven hoeveel studenten dit betreft.

Deze gegevens betreffen de studenten met een mbo-diploma, in het eerste jaar in het hbo in schooljaar 2020-2021.

Tabel 2. Aantal hbo 1^e jaars in schooljaar 2020-2021 met een mbo-vooropleiding².

Locaties				
Hogeschool	Den Haag	Delft	Zoetermeer	Totaal
Haagse Hogeschool	1574	119	16	1709
Hogeschool Inholland	267	69		336
Hotelschool The Hague	16			16
Hogeschool der Kunsten Den Haag	12			12
Totaal	1869	188	16	2073

In totaal zijn in schooljaar 2020-2021 2073 studenten met een mbo-vooropleiding gestart met een hbo-opleiding op een vestiging binnen de regio Haaglanden. De vestigingen in Den Haag zijn met ruim 1800 studenten het grootst. De grootste instroom is bij Haagse Hogeschool met 1574 studenten, gevolgd door Hogeschool Inholland met een instroom van 267 mbo-vooropleiding.

² Bron: Maatwerkvraag Vereniging Hogescholen

4. Coronacrisis

De coronacrisis heeft vermoedelijk effect gehad op de leerlingenstromen in Nederland en ook in Haaglanden. We proberen hier na te gaan hoe dit effect heeft gehad in de doorstroom mbo-hbo. Ook omdat er geen specifieke aantallen gediplomeerden uit het mbo voor de regio Haaglanden beschikbaar zijn wordt het landelijke beeld gegeven.

Meer gediplomeerden en meer doorstroom

Onderstaande tabel laat de aantallen gediplomeerden met een mbo-vooropleiding van de afgelopen 3 schooljaren en welk deel daarvan doorstroomde naar het hbo.

Tabel 3. Doorstroom mbo - hbo, landelijk

Aantallen	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Alle mbo 4 gediplomeerden	68524	68867	69289
Alle directe mbo-hbo-doorstroom	23849	23441	25544
Alle mbo-hbo-doorstroom	34533	35133	38978
Directe doorstroom%	35%	34%	37%

Bronnen: https://duo.nl/open_onderwijsdata/databestanden/mbo/studenten/studenten-mbo10.jsp en maatwerkvraag Vereniging Hogescholen

Het aantal gediplomeerden in het mbo op niveau 4 stijgt het laatste jaar, maar minder opvallend dan bij het havo. Het aantal studenten met een mbo-diploma dat in 2020 direct (zonder tussenjaren) doorstroomt naar het hbo steeg van 23441 naar 25544 studenten (een groei van 2100) in procenten van 34 naar 37%. Dit wijst erop dat mbo-ers in grotere mate hebben gekozen direct door te leren naar het hbo.

Daarnaast valt op dat de totale groep mbo-hbo-doorstroom ook groeide: van 35133 naar 38978. Hiermee is de indirecte doorstroom gestegen van 11.700 naar 13.400. Dit kan wellicht te maken met een verslechterende arbeidsmarktsituatie.

5. Hoe doen mbo-ers het in het hbo?

Hoe succesvol zijn mbo-ers in het hbo? Allereerst gaat het hierbij om de vraag: Hoe ziet de uitval van mbo naar hbo er uit?

In onderstaand overzicht staat beschreven hoe hoog de uitval is tot 3 jaar na inschrijving. In de laatste kolom staat welk percentage in totaal is uitgevallen, 3 jaar na de start in cohort 2017-2018, dus in schooljaar 2020-2021.

Tabel 4. Uitval met een mbo vooropleiding, na 3 jaar in het hbo, van de hbo-locaties in Den Haag, Delft en Zoetermeer.

Opleiding	2013	2014	2015	2016	2017
Haagse Hogeschool	31,7%	30,1%	26,9%	32,7%	28,3%
Hotelschool The Hague	10,0%	25,0%	13,3%	15,6%	0,0%
Hogeschool der Kunsten Den Haag	16,2%	8,8%	20,0%	4,2%	9,1%
Hogeschool InHolland	40,7%	40,0%	40,4%	39,0%	38,7%
Landelijk	32,2%	30,6%	28,3%	32,4%	29,0%

Bron: <https://www.vereniginghogescholen.nl/kennisbank/feiten-en-cijfers/artikelen/dashboard-studiesucces-uitval-en-studiewissel>

De uitval na 3 jaar van hbo studenten met een mbo-vooropleiding is in het laatste inschrijffjaar 2017 in de meeste gevallen gedaald. De Haagse Hogeschool zit onder het landelijk gemiddelde met 28,3%, Hogeschool InHolland erboven. Bij de Hogeschool der Kunsten is een lichte stijging waarneembaar. Bij de Hotelschool is de uitval - bijzonder genoeg - naar 0% gedaald.

6. Aspecten die een rol spelen bij de overgang mbo-hbo

Over de overgang van mbo-ers naar het hbo zijn enkele nadere analyses gemaakt. Daarbij spelen de volgende aspecten een rol:

- Studenten met een niet-westerse migratieachtergrond stromen vaker door naar het hbo, switchen vaker en vallen iets minder vaak uit in het eerste jaar dan studenten met een westerse migratieachtergrond of een Nederlandse achtergrond.
- Studenten van wie geen van beide ouders hoogopgeleid zijn stromen minder vaak door naar het hbo, vallen vaker uit in het eerste jaar en verschillen niet in switch van studenten met minstens één hoogopgeleide ouder.
- Studenten uit gezinnen met een middel of laag inkomen stromen minder vaak door naar het hbo, en studenten uit gezinnen met een laag inkomen switchen vaker en vallen vaker uit, dan studenten uit gezinnen met een hoger inkomen. Dit is de meest kwetsbare groep.

De sociaal economische achtergrond van hbo-studenten met een mbo-vooropleidingen blijkt van invloed op het studiesucces in het hbo.

Louise Elffers heeft uitgebreid stilgestaan bij de overgang van mbo naar hbo.

In 2016 haalt gemiddeld 49% van alle hbo-studenten in Nederland binnen vijf jaar een diploma. Het studiesucces verschilt tussen opleidingen en groepen studenten. Zo halen studenten in de sectoren economie en onderwijs & opvoeding minder vaak hun diploma, waar studenten in de gezondheidszorg dit juist vaker doen.

Gemiddeld haakt zo'n 16% van de studenten af in het eerste jaar, maar bij sommige opleidingen ligt dat percentage op ruim 40%. Ongeveer twee derde van deze uitvallers stapt over naar een andere hbo-opleiding, een derde deel verlaat het hbo helemaal.

Tot slot verschilt het studiesucces naar persoonskenmerken. Mannelijke studenten vallen vaker uit dan vrouwelijke studenten. Studenten met een niet-westerse achtergrond behalen aanzienlijk minder vaak binnen vijf jaar een diploma: gemiddeld lukt dat zo'n 35% van deze studenten (Bormans et al., 2015). Met name mannelijke studenten met een niet-westerse achtergrond hebben het moeilijk in het hbo.

Uit ander onderzoek, ook van Elffers, blijkt dat mbo-studenten tijdens hun mbo-opleiding meer baat hebben bij een betere voorbereiding voor het hbo. Met name mannen geven aan meer hulp nodig te hebben bij het leren plannen. Mbo-instromers in het hbo ervaren soms belemmeringen in hun kennisniveau of in de studievaardigheden die nodig zijn om succesvol te studeren in het hbo.

Mbo-studenten die het eerste jaar goed zijn doorgelopen, geven aan dat ze het hbo-niveau uiteindelijk best aankunnen, maar dat ze in het mbo onvoldoende kansen hebben gehad om de bagage te ontwikkelen die nodig bleek om in het hbo een goede start te kunnen maken (Van den Broek, Elffers, Braam & Warps, 2017). Ze merken op dat de manier van werken in het hbo behoorlijk afwijkt van het mbo en dat er weinig tijd is om daaraan te wennen.

Zowel de voorbereiding in de vooropleiding, als de tijd die het hbo studenten gunt om uit te vinden hoe ze hun studie het beste kunnen aanpakken, kunnen worden aangemerkt als obstakel om aan de voorwaarden te kunnen voldoen om door te stromen.

Bevindingen n.a.v. 1e 100 dagen onderzoek

- Bij mbo-studenten wordt de aansluiting minder goed ervaren dan bij overige studenten.
- De studielast wordt hoger ervaren dan verwacht en de opleiding wordt theoretischer dan verwacht ervaren, dan bij studenten met andere vooropleidingen.
- De aansluiting met de eigen kennis/vaardigheden wordt meer dan bij andere studenten, als positief ervaren.

Bron: 1e 100 dagen - onderzoek De Haagse hogeschool.

Factoren die kunnen bijdragen aan succesvolle samenwerking mbo- hbo en daarmee aan een positieve doorstroom van mbo-studenten naar het hbo

- Vind de juiste mensen die vanuit de verschillende onderwijsorganisaties werken aan verbetering van de doorstroom van mbo-studenten naar het hbo: mensen die in staat zijn om instellingscultuur en -gewoonten, taal, etc. weten te overbruggen.
- Wat helpt is een gezamenlijke visie op te stellen waarin gebruik wordt gemaakt van eenduidige begrippen. Samenwerking blijkt (vooral) gebaat bij vaart en snelle, concrete successen. Zo creëer je onderling vertrouwen én vertrouwen in het resultaat. Maak vooral een duidelijke, realistische planning met concrete en haalbare doelen.
- Voor een succesvolle samenwerking moet er draagvlak zijn: verschillende (management) lagen binnen de betrokken opleidingen en instellingen moeten weten wat er speelt. Blijf dicht bij de bestaande organisatie van de scholen. Zeker bij ingrijpende projecten als integratie van opleidingen, maar ook bij kleinere projecten, zoals het vormgeven van loopbaanleren, speelt draagvlak een belangrijke rol.
- Er moet ruimte zijn, fysiek en wat werkdruk en financiën betreft, om projecten uit te voeren: de ruimte die je geeft aan mensen te werken aan verbetering van de doorstroom.
- Grote projecten kosten tijd, en in die tijd kunnen er op allerlei niveaus dingen veranderen. Wees flexibel, houd vinger aan de pols, voer aan de hand van voortschrijdend inzicht veranderingen door. - Wees je ervan bewust dat veranderingen op kunnen treden en dat je daarop moet (kunnen) anticiperen. Al met al kan gesteld worden dat samenwerken om de doorstroom te verbeteren vooral slaagt als alle betrokkenen de drive hebben er een succes van te maken.

Gebaseerd op o.a.: Mulder, J. P. Baay (2015) Verbeteren van doorstroom in de beroepskolom. Lessen uit de regeling Innovatiearrangement. 's Hertogenbosch: Echo.

Volgens Kappe (2017) gelden de volgende punten voor alle type studenten, ongeacht hun achtergrond of opleidingscontext.

- Gezien worden. De kans op studiesucces neemt toe wanneer de student het gevoel heeft als persoon belangrijk te zijn, ertoe te doen voor de instelling en dat het instituut om hem geeft als persoon. Een leeromgeving waarin studenten zich gemarginaliseerd en gedepersonaliseerd voelen ondermijnt het studiesucces. Gardner benoemt eind jaren negentig al dat hoger onderwijsinstellingen er goed aan zouden doen om bewust en pro-actief een gedegen 'induction programme' aan te bieden aan alle studenten, zodat zij zich ondersteund en welkom voelen (Gardner, 1986).
- Actieve betrokkenheid. Het principe van actieve betrokkenheid is eenvoudig; des te meer de student betrokken is bij zijn studie, des te groter de kans dat hij actief is, bij de les (aanwezig) is en goede studieprestaties behaalt, niet uitvalt en de opleiding afmaakt. Het gaat om de kwantiteit en kwaliteit van de tijd en energie die studenten investeren in binnen- en buitenschools leren (Kuh, 2001; Pascarella & Terenzini, 1991, 2005).
- Sociale en academische integratie. Voor studiesucces is interpersoonlijk contact, samenwerking en vorming van een sociaal en academisch netwerk tussen de student en medestudenten, docenten en staf belangrijk. Astin (1993) en Tinto (1993) maken daarbij onderscheid tussen sociale en academische integratie. Sociale integratie refereert aan de mate waarin de student onderdeel uitmaakt van het sociale netwerk in de school, waar academische integratie verwijst naar het formele en informele contact met docenten en de staf. Uit het onderzoek van Severiens (2011) blijkt dat thuis voelen op de opleiding, met name bij een grootschalige leeromgeving, een rol speelt in het behalen van studiesucces. Op het moment dat studenten zich thuis voelen op de opleiding, zetten ze zich meer in voor hun studie.
- Betekenis geven. Studiesucces is waarschijnlijker wanneer studenten betekenis vinden of een doel hebben in hun onderwijservaring; wanneer studenten relevante verbindingen ervaren of leren leggen tussen wat ze in de klas leren en hun (toekomstige professionele) leven (o.a. Ryan & Deci, 2000). Een gebrek aan persoonlijke doelen (korte en/of lange termijn) en de waargenomen irrelevantie van het curriculum zijn belangrijke oorzaken van studentuitval (o.a. Noel, 1985).

Bron: Studiesucces: Verbinden als stap voorwaarts Dr. F. Rutger Kappe, 2017

Hoe kunnen mbo-opleidingen, gezien de cijfers uitval en switch, studenten beter voorbereiden op de keus voor de juiste hbo-opleiding?

Gezien de grote verschillen m.b.t. uitval en switch per opleiding: hoe kunnen we van elkaar leren, zowel op mbo- als op hbo-niveau?

Op welke wijze kan beter ingespeeld worden op het belang van hbo-studievaardigheden?

Hoe kan Spirit4you hierbij ondersteunen?

Bijlage doorstroom mbo - hbo

Instroom per opleiding per hogeschool met een mbo-vooropleiding

De Haagse Hogeschool

In onderstaande tabel wordt getoond hoeveel studenten met een mbo vooropleiding zijn gestart met een hbo-opleiding bij de Haagse Hogeschool in de laatste 5 jaar.

Locatie	Opleiding	2016	2017	2018	2019	2020	
's-Gravenhage	ad facility management	18	23	16	20	16	
	ad finance & control	12	11	12	15	12	
	b accountancy	51	50	36	34	24	
	b bedrijfskunde	37	35	58	41	55	
	b bestuurskunde/overheidsmanagement	17	29	30	43	28	
	b bouwkunde	17	13	34	25	36	
	b chemische technologie	< 5	< 5	< 5	< 5	< 5	
	b civiele techniek	< 5	< 5	8	5	7	
	b commerciële economie	43	58	59	47	46	
	b communicatie	34	30	22	13	22	
	b communication and multimedia design	43	50	56	38	31	
	b european studies	43	52	50	43	58	
	b facility management	59	52	56	62	54	
	b finance & control	79	74	70	67	48	
	b hbo - rechten	132	154	143	105	123	
	b hbo-ict	76	143	92	125	129	
	b huidtherapie	42	52	49	66	57	
	b human resource management	55	63	57	53	53	
	b industrieel product ontwerpen	25	19	16	24	23	
	b integrale veiligheidskunde	45	51	60	73	68	
	b international business (economie)	44	37	51	50	45	
	b mens en techniek	16	16	9	< 5	14	
	b ondernemerschap & retail management	61	44	56	52	54	
	b opl. leraar vo 1e gr in lichamelijke opvoeding	46	75	75	56	64	
	b opleiding tot leraar basisonderwijs	19	27	34	26	28	
	b opleiding tot verpleegkundige	73	117	113	74	117	
	b pedagogiek	52	73	86	84	95	
	b ruimtelijke ontwikkeling	< 5	< 5	< 5	< 5	< 5	
	b social work	116	169	131	146	161	
	b sportkunde	8	15	24	20	30	
	b voeding en dietetiek	57	60	63	56	76	
	Zoetermeer	b hbo-ict	33	43	43	22	16
	Delft	ad projectleider techniek	11	0	0	0	0
b werktuigbouwkunde		30	30	39	29	26	
b toegepaste wiskunde		< 5	< 5	< 5	7	< 5	
b technische natuurkunde		8	6	13	15	13	
b technische bedrijfskunde		8	14	8	12	12	
b mechatronica		18	28	24	33	34	
b hbo-ict		27	25	18	14	22	
b elektrotechniek		20	27	24	19	12	

Bron: Vereniging Hogescholen, maatwerkvraag

De hbo-opleidingen met de meeste mbo-instroom in schooljaar 2020-21 zijn: Social work (161 studenten), Hbo-ict (129 studenten), Hbo-rechten (123 studenten), verpleegkundige (117 studenten).

Hogeschool Inholland

Studenten met een mbo-vooropleiding zijn ingestroomd bij Hogeschool Inholland op de vestigingen Delft en Den Haag bij de volgende opleidingen:

Locatie	Opleiding	2016	2017	2018	2019	2020
Delft	ad tuinbouwmanagement	0	5	< 5	11	< 5
	b dier- en veehouderij	12	12	11	< 5	6
	b food commerce & technology	5	10	< 5	5	11
	b landscape and environment management	< 5	10	5	8	10
	b luchtvaarttechnologie	19	38	21	17	19
	b tuinbouw & agribusiness	15	17	20	13	23
's-Gravenhage	ad crossmediale communicatie	26	36	24	19	23
	ad sociaal financiële dienstverlening	22	16	11	17	24
	b business studies	19	11	17	20	21
	b communicatie	8	< 5	< 5	8	13
	b creative business	19	34	40	64	42
	b opleiding tot leraar basisonderwijs	16	18	20	32	69
	b sociaal-juridische dienstverlening	14	17	14	17	16
	b social work	13	32	28	48	59

De grootste instroom in het schooljaar 2020-2021 was in de Opleiding leraar basisonderwijs (69 studenten), Social Work (59 studenten), gevolgd door Creative business (42 studenten).

Hotelschool The Hague

Deze instelling kent 1 opleiding. Het aantal studenten met een mbo vooropleiding is licht gedaald van 22 naar 16 in schooljaar 2020-2021.

Locatie	Opleiding	2016	2017	2018	2019	2020
's-Gravenhage	b hotel management	32	14	20	22	16

Hogeschool der Kunsten Den Haag

Deze instelling kent vier opleidingen. De deelname bij Autonome beeldende kunst is de laatste 2 inschrijffjaren minder dan 5. Vormgeving kent in het schooljaar 2020-21 een inschrijving van 12 studenten met een mbo-vooropleiding.

Locatie	Opleiding	2016	2017	2018	2019	2020
's-Gravenhage	b autonome beeldende kunst	< 5	< 5	6	< 5	< 5
	b docent muziek	0	< 5	< 5	0	0
	b muziek	< 5	< 5	0	0	0
	b vormgeving	19	20	17	19	12

Uitval en studiewissel na 1 jaar per hogeschool en opleiding met een mbo-vooropleiding

De uitval kan worden bekeken per hogeschool en per opleiding. Hierbij kan precies worden nagegaan hoeveel mbo-studenten er na 1 jaar zijn uitgevallen. Het gaat bij de gegevens die hier worden getoond om studenten die in het laatste bekende schooljaar: 2019-2020 in het hbo zijn ingeschreven en na 1 jaar niet meer staan ingeschreven. De gegevens zijn afkomstig van de Vereniging Hogescholen (maatwerkvraag).

Bij sommige opleidingen is het aantal mbo-ers klein. Dat betekent dat de relatieve uitkomsten voor wat betreft uitval en studiewissel van deze groep de percentages betrekking hebben op kleine aantallen.

Hieronder staan de percentages van uitval en studiewissel per bacheloropleiding per hogeschool, voor studenten met een mbo-vooropleiding.

- De Haagse Hogeschool
- Hogeschool Inholland
- Hotelschool The Hague
- Hogeschool der Kunsten Den Haag, is opgebouwd uit het Koninklijk Conservatorium en de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten.

Locatie	Opleiding	Uitval na 1 jaar			Wissel na 1 jaar		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019
's-Gravenhage	b accountancy	30,0%	5,6%	35,3%	32,0%	30,6%	20,6%
	b bedrijfskunde	32,3%	16,7%	9,4%	25,8%	25,0%	18,8%
	b bestuurskunde/overheidsmanagement	12,5%	27,3%	0,0%	62,5%	36,4%	61,5%
	b bouwkunde	23,1%	29,4%	12,0%	30,8%	20,6%	20,0%
	b chemische technologie	0,0%	0,0%	33,3%	25,0%	0,0%	0,0%
	b civiele techniek	33,3%	37,5%	20,0%	0,0%	12,5%	40,0%
	b commerciële economie	10,0%	22,6%	16,2%	28,0%	18,9%	21,6%
	b communicatie	26,7%	13,6%	38,5%	16,7%	36,4%	15,4%
	b communication and multimedia design	22,0%	25,0%	21,1%	18,0%	16,1%	5,3%
	b european studies	13,5%	14,0%	16,3%	42,3%	24,0%	30,2%
	b facility management	29,5%	20,8%	18,2%	13,6%	13,2%	20,0%
	b finance & control	23,4%	18,6%	24,5%	43,8%	25,4%	18,9%
	b hbo - rechten	6,7%	24,0%	2,9%	23,3%	16,0%	20,6%
	b hbo-ict	19,4%	28,9%	20,0%	19,4%	18,4%	9,0%
	b huidtherapie	1,9%	16,3%	12,2%	0,0%	4,1%	0,0%
	b human resource management	11,5%	27,3%	15,2%	21,3%	18,2%	13,0%
	b industrieel product ontwerpen	15,8%	37,5%	16,7%	15,8%	18,8%	25,0%
	b integrale veiligheidskunde	25,0%	7,7%	29,4%	50,0%	30,8%	23,5%
	b international business (economie)	27,0%	17,6%	2,0%	29,7%	17,6%	24,0%
	b mens en techniek	31,3%	44,4%	0,0%	12,5%	33,3%	33,3%
	b ondernemerschap & retail management	15,9%	19,6%	25,0%	27,3%	12,5%	9,6%
	b opl. leraar vo 1e gr in lichamelijke opvoeding	20,0%	12,0%	10,7%	8,0%	1,3%	1,8%
	b opleiding tot leraar basisonderwijs	23,5%	12,0%	35,3%	11,8%	8,0%	0,0%
	b opleiding tot verpleegkundige	40,5%	31,3%	18,5%	7,1%	10,4%	14,8%
	b pedagogiek	21,9%	26,7%	25,0%	20,5%	23,3%	20,2%
	b ruimtelijke ontwikkeling	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%
	b social work	26,4%	20,3%	19,8%	12,3%	7,6%	11,0%
b sportkunde	26,7%	20,8%	30,0%	13,3%	8,3%	20,0%	
b voeding en diëtetiek	28,8%	20,8%	28,9%	9,6%	18,8%	8,9%	
Zoetermeer	b hbo-ict	11,6%	18,6%	9,1%	14,0%	2,3%	9,1%
Delft	b elektrotechniek	33,3%	25,0%	55,6%	27,8%	37,5%	11,1%
	b hbo-ict	20,0%	33,3%	14,3%	16,0%	0,0%	14,3%
	b mechatronica	42,9%	25,0%	33,3%	25,0%	16,7%	12,1%
	b technische bedrijfskunde	21,4%	37,5%	25,0%	28,6%	12,5%	16,7%
	b technische natuurkunde	33,3%	23,1%	6,7%	50,0%	38,5%	26,7%
	b toegepaste wiskunde	100,0%	0,0%	28,6%	0,0%	66,7%	42,9%
	b werktuigbouwkunde	29,4%	31,6%	23,5%	11,8%	5,3%	0,0%

Toelichting op deze tabel: zowel het percentage van uitval als het percentage wissel is gebaseerd op het totaal aantal instromende hbo-studenten met een mbo-vooropleiding.

Bron: Vereniging Hogescholen (maatwerkvraag)

Overall valt op dat de uitval van studenten met een mbo-vooropleiding per opleiding nogal wisselt per jaar. Zo is bij de opleidingen bestuurskunde/overheidsmanagement en mens en techniek de uitval na 1 jaar van meer dan 25% naar 0% teruggevallen. In het laatste jaar 2019 is de uitval vooral hoog bij elektrotechniek met 55,6% gevolgd door communicatie met 38,5%.

Er is een aantal opleidingen dat de laatste 2 jaar een uitval van boven 20% kent. Dit zijn: hbo-ict, pedagogiek, sportkunde, diëtetiek en voeding, en in Delft mechatronica, technische bedrijfskunde en werktuigbouwkunde.

Het wisselen van opleiding komt bij een aantal opleidingen helemaal niet voor. Relatief veel studiewisselaars komen bij het laatste inschrijvingsjaar 2019 voor bij de opleiding bestuurskunde overheidsmanagement (61,5%) en toegepaste wiskunde (42,9%).

• Hogeschool Inholland

Voor de selectie van gegevens is uitgegaan van de twee opleidingslocaties in Haaglanden: Den Haag en Delft.

Locatie	Opleiding	Uitval na 1 jaar			Wissel na 1 jaar		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019
Delft	b dier- en veehouderij	25,0%	9,1%	0,0%	0,0%	9,1%	0,0%
	b food commerce & technology	20,0%	25,0%	40,0%	10,0%	0,0%	0,0%
	b landscape and environment management	20,0%	20,0%	0,0%	0,0%	0,0%	12,5%
	b luchtvaarttechnologie	42,1%	23,8%	17,6%	13,2%	23,8%	29,4%
	b tuinbouw & agribusiness	33,3%	21,1%	20,0%	8,3%	47,4%	10,0%
's-Gravenhage	b business studies	0,0%	29,4%	25,0%	18,2%	23,5%	5,0%
	b communicatie	0,0%	66,7%	25,0%	0,0%	33,3%	0,0%
	b creative business	32,4%	10,0%	14,1%	20,6%	20,0%	26,6%
	b opleiding tot leraar basisonderwijs	18,2%	16,7%	18,8%	0,0%	0,0%	6,3%
	b sociaal-juridische dienstverlening	35,3%	7,1%	23,1%	29,4%	21,4%	15,4%
	b social work	21,4%	16,7%	9,5%	10,7%	5,6%	4,8%

De meeste uitval van mbo-ers is bij mbo-studenten uit het inschrijvingsjaar 2019 te vinden bij food commerce (40,0%) en business studies en communicatie (beiden 25%). De kleinste uitval in 2019 is bij dier- en veehouderij en landscape and environment management met 0%.

Het wisselen van studie kwam bij het inschrijfjaar 2019 voor bij luchtvaarttechnologie, food commerce & technology en communicatie niet voor. Relatief de meeste wisselaars zijn te vinden bij luchtvaarttechnologie (29,4%) en creative business (26,6%).

• Hotelschool The Hague

De gegevens zijn weergegeven voor de vestiging in Den Haag.

Locatie	Opleiding	Uitval na 1 jaar			Wissel na 1 jaar		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019
's-Gravenhage	b hotel management	7,1%	0,0%	0,0%	7,1%	0,0%	9,1%

De uitval van mbo-gediplomeerden is al 2 jaar 0%. Voor wat betreft de studiewissel naar een andere hbo opleiding was dat bij starters in 2019 9,1%.

• Hogeschool der Kunsten Den Haag

Locatie	Opleiding	Uitval na 1 jaar			Wissel na 1 jaar		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019
's-Gravenhage	b autonome beeldende kunst	0,0%	16,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	b docent muziek	0,0%	0,0%	geen	0,0%	0,0%	geen
	b muziek	0,0%	geen	geen	0,0%	geen	geen
	b vormgeving	15,8%	20,0%	16,7%	5,3%	6,7%	5,6%

Toelichting: geen betekent dat in het desbetreffende inschrijfjaar geen studenten met een mbo-vooropleiding zijn ingeschreven.

De uitval is in 2019 bij de opleiding autonome beeldende kunst gedaald naar 0%. Bij vormgeving daalde de uitval ook, naar 16,7%. Enige studiewissel (5,6%) heeft in het laatste jaar plaatsgevonden bij de opleiding vormgeving.